

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри
державного управління,
публічного адміністрування
та економічної політики
Протокол № 1 від 25.08.2023 р.

Проректор з навчально-методичної роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

**ТЕОРІЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ
ТА АДМІНІСТРУВАННЯ**

робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)

Галузь знань	28 "Публічне управління та адміністрування"
Спеціальність	281 "Публічне управління та адміністрування"
Освітній рівень	другий (магістерський)
Освітня програма	"Публічне адміністрування"

Статус дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

вибіркова
українська

Розробники: к.е.н., доцент
д.е.н., професор
Завідувач кафедри
державного управління,
публічного адміністрування
та економічної політики
Гарант програми

 Ганна ШУМСЬКА
 Наталія ГАВКАЛОВА
 Наталія ГАВКАЛОВА
 Наталія ГАВКАЛОВА

Харків
2023

ВСТУП

У кожній країні сильна та дієздатна влада є найпершою умовою успішних демократичних перетворень. В умовах реформування публічного управління України особливого значення набуває впровадження новітніх управлінських практик у загальну систему державотворення. Без дієвого публічного управління та адміністрування неможливо створити передумови економічного розвитку, становлення реальної демократії, відродження національної культури та духовності. Дисципліна "Теорія та методологія публічного управління та адміністрування" заслуговує на уважне вивчення внаслідок важливості її для загальної освіти студента, а також як однієї із вибіркових дисциплін підготовки магістрів публічного управління та адміністрування. Дисципліна "Теорія та методологія публічного управління та адміністрування" посідає важливе місце у навчальному процесі, оскільки надає методологічні, методичні знання, допомагає сформулювати практичне вміння щодо аналізу, оцінки і розробки заходів щодо впровадження новітніх управлінських практик у загальну систему державотворення в Україні.

Метою навчальної дисципліни "Теорія та методологія публічного управління та адміністрування" є формування у здобувачів компетентностей щодо використання теоретико-методологічних аспектів системи публічного управління та адміністрування, застосування законів, принципів, методів, технологій та процедур в управлінні суб'єктами публічної сфери, необхідних для виконання функцій та реалізації повноважень керівника (фахівця) суб'єкта публічного управління та адміністрування.

Завданнями навчальної дисципліни є:

формування здатності до визначення основних тенденцій й актуальних проблем розвитку публічного управління та адміністрування та засобів їх розв'язання;

використання отриманих знань і навичок при вирішенні професійних завдань та обґрунтування напрямів забезпечення дієвості системи публічного управління та адміністрування;

формування здатності використання методологічних підходів до проведення аналітичного оцінювання діяльності органів публічної влади;

приймання управлінських рішень щодо забезпечення дієвості системи публічного управління та адміністрування у країні з урахуванням питань європейської інтеграції.

Предметом навчальної дисципліни є засвоєння фундаментальних і прикладних засад функціонування, оцінювання результативності й ефективності системи публічного управління та адміністрування в країні.

Об'єкт навчальної дисципліни – це суспільні та політичні процеси, що відбуваються у публічному управлінні та адмініструванні.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна, визначено в табл. 1.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
РН04	ЗК01, ЗК05, СК04, СК09
РН07	ЗК03, СК04, СК12
РН11	ЗК01, ЗК05, СК02, СК03
РН12	ЗК01, СК09

де, РН04. Використовувати сучасні статистичні методи, моделі, цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення для розв'язання складних задач публічного управління та адміністрування.

РН07. Уміти розробляти національні/регіональні програмні документи щодо розвитку публічного управління, використовуючи системний аналіз і комплексний підхід, а також методи командної роботи.

РН11. Розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні та екологічні наслідки варіантів рішень.

РН12. Планувати і здійснювати наукові та прикладні дослідження у сфері публічного управління та адміністрування, включаючи аналіз проблематики, постановку цілей і завдань, вибір та використання теоретичних та емпіричних методів дослідження, аналіз його результатів, формулювання обґрунтованих висновків.

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК03. Здатність розробляти та управляти проєктами.

ЗК05. Здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології.

СК02. Здатність організовувати діяльність органів публічного управління та інших організацій публічної сфери.

СК03. Здатність організовувати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій, зокрема розробляти заходи щодо впровадження електронного урядування в різних сферах публічного управління та адміністрування.

СК04. Здатність визначати показники сталого розвитку на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях.

СК09. Здатність здійснювати наукову та дослідницьку діяльність у сфері публічного управління та адміністрування.

СК 12. Здатність розробляти і впроваджувати інноваційні проєкти на різних рівнях публічного управління та адміністрування.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-методичне забезпечення публічного управління та адміністрування

Тема 1. Наукові засади публічного управління та адміністрування.

1.1. Системні характеристики публічного управління та адміністрування.

Визначення поняття "система". Теорія систем. Органи публічної влади як єдина система.

1.2. Теоретичні основи публічного управління та адміністрування.

Теоретичні основи публічного управління та адміністрування. Основні підходи до розуміння публічного адміністрування та його еволюція. Основні теорії, школи та моделі публічного управління та адміністрування

1.3. Предметна сфера та методологічна основа публічного адміністрування.

Поняття системи публічного адміністрування, її структура, принципи організації. Предметна сфера публічного адміністрування та його методологічна основа. Співвідношення управління та адміністрування. Співвідношення понять "публічне адміністрування", "публічне управління", "державне управління". Етимологія публічного адміністрування. Класифікація основних методів (за формою впливу, за засобами впливу), що використовуються у сфері публічного управління та адміністрування. Характеристика основних методів у сфері публічного управління та адміністрування.

Тема 2. Система органів публічної влади України: загальна характеристика.

2.1. Органи виконавчої влади як суб'єкти публічного адміністрування, їх види, сфери діяльності та компетенція, правові засади організації та діяльності.

Єдина система органів виконавчої влади. Відносини владного трикутника України. Напрями удосконалення моделі організації державної влади в Україні.

2.2. Центральні органи виконавчої влади України: структура, повноваження та функції.

Органи публічної влади як єдина система. Кабінет Міністрів України: структура і компетенція. Основні функції Кабінету Міністрів України. Міністерства, агентства, служби, інспекції, комісії як елементи системи органів публічної влади України. Інші центральні органи виконавчої влади.

2.3. Місцеві державні адміністрації та місцеве самоврядування в системі публічного адміністрування.

Повноваження та функції місцевих державних адміністрацій. Відносини місцевих державних адміністрацій у системі вертикальних та горизонтальних зв'язків. Взаємодія місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування в Україні. Відносини місцевих державних адміністрацій у системі вертикальних та горизонтальних зв'язків. Асоціації органів місцевого

самоврядування як посередник між державою та місцевим самоврядуванням. Місцеве самоврядування як форма самоорганізації жителів сіл, селищ, міст і територіальних одиниць середнього і регіонального рівнів. Європейська Хартія місцевого самоврядування. Сучасні концепції місцевого самоврядування, їх вплив на практику державотворення в Україні. Види територіальних громад, порядок їх об'єднання. Проблеми оптимізації територіальних громад.

Тема 3. Європеїзація публічного адміністрування в Україні.

3.1. Європейський адміністративний простір: сутність, значення, шляхи та умови формування.

Організаційно-правові засади публічного адміністрування в окремих зарубіжних країнах. Процеси децентралізації та розподіл повноважень між органами центральної та місцевої влади в Україні та Європейських країн. Світовий досвід публічного адміністрування.

3.2. Європейський досвід реформування публічної адміністрації.

Інституціональна модернізація публічної адміністрації. Імпорт демократичних інститутів та інституціональні зміни в системі публічного адміністрування в Україні. Джерела та логіка інституціональних змін. Реформування адміністрування в Україні в контексті реалізації концепції "сервісної держави". Загальна ефективність публічного адміністрування. Соціально-психологічні умови підвищення ефективності публічно-адміністративної діяльності в системі публічної служби.

Змістовий модуль 2. Напрями забезпечення дієвості системи публічного управління та адміністрування.

Тема 4. Інструменти, методи та стадії публічно-управлінської діяльності.

4.1. Публічне адміністрування як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень.

Нормативно-правові акти як основні інструменти публічного управління та адміністрування. Фактори, які впливають на процес прийняття управлінських рішень в публічній сфері. Принципи побудови ефективної технології розробки прийняття управлінських рішень.

4.2. Роль конкуренції в процесі прийняття рішень.

Взаємовідношення суб'єкта та об'єкта прийняття рішень. Послідовність етапів прийняття рішень. Динаміка виконання рішень.

Тема 5. Ефективність та якість кадрового забезпечення системи публічного управління та адміністрування.

5.1. Технології управління персоналом в органах публічної влади.

Методи добору персоналу. Конкурсний відбір та призначення на посади в органах публічної влади. Сучасні технології залучення персоналу. Оцінювання результатів службової діяльності публічних службовців. Професійна компетентність та професійний розвиток. Планування та розвиток кар'єри. Основні ключові ланки мотивації персоналу в органах публічної влади.

5.2. Поняття адміністративного лідерства в органах публічної влади.

Поняття та ознаки стилю публічного адміністрування. Види стилів публічного адміністрування, їх особливості. Проблема адміністративного лідерства: значення для забезпечення ефективності публічної служби,

вітчизняний та зарубіжний досвід вирішення.

5.3. Формування та розвиток корпоративної культури в органах публічної влади.

Культура і етика публічного адміністрування. Етичні принципи у публічному адмініструванні. Етичний кодекс публічного службовця. Засоби виховання публічних службовців. Роль населення у вихованні публічних службовців. Поняття іміджу. Стиль публічного службовця. Інтер'єр кабінету публічного службовця. Стиль мовлення та комунікативні здібності публічного службовця. Формування позитивного іміджу та його вплив на ефективність роботи публічного службовця

Тема 6. Сучасні технології публічного управління та адміністрування.

6.1. Поняття соціальної технології та технології управління.

Основні об'єкти технологізації. Формування інформаційного суспільства та інформатизація публічного адміністрування. Модель електронного врядування типу "Електронний уряд", "єдиний офіс" та "єдине вікно". Смарт-суспільство, держава у смартфоні та смарт-технології. Краудсорсинг як інструмент взаємодії влади, бізнесу та громадського суспільства.

6.2. Комунікативна діяльність в системі публічного управління та адміністрування.

Сучасні теорії комунікації та комунікативної діяльності в органах влади. Складові комунікативної діяльності при організації стратегічного планування PR-діяльності органу публічної влади. Комунікативні кампанії: інструменти та технології. Принципи аутсорсингу та фандрейзингу у PR-діяльності органу публічної влади.

6.3. Можливості і межі використання інноваційних бізнес-технологій в адміністративній реформі.

Можливості сучасних комунікаційних технологій в соціальній сфері державного управління. Додатки Google у професійній комунікативній діяльності. Переваги та особливості сервісу. Перелік нових можливостей, що пропонують розробники користувачам, які обрали сервіс Gmail.

Перелік практичних (семінарських) завдань за навчальною дисципліною наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Перелік практичних (семінарських) завдань

Назва теми	Зміст
Тема 1.	Творче завдання за темою "Визначення інституційних елементів системи публічного управління та адміністрування через побудову логіко-структурної схеми публічних інституцій в Україні. Семінарське заняття за темою.
Тема 2.	Практичне завдання: "Аналіз можливих протиріч, які мають місце у процесі функціонування системи органів публічної влади в Україні" (робота у малих групах). Творче завдання: "Обґрунтування напрямів удосконалення системи територіальної організації влади в Україні"

Тема 3.	Практичне завдання "Розрахунок показників сталого розвитку на різних рівнях управління в Україні та інших країнах світу". Творче завдання: "Надання рекомендацій щодо реформування публічної адміністрації в Україні, враховуючи європейський досвід, на основі використання методу аналізу ієрархій" (метод Т. Сааті). Практичне завдання "Розробка пропозицій щодо підвищення суспільного добробуту в Україні (врахування європейського досвіду)" (робота у малих групах).
Тема 4.	Практичне завдання "Розрахунок економічних та соціальних показників результативності публічного управління та адміністрування для прийняття обґрунтованих рішень щодо підвищення його дієвості" (метод світового кафе).
Тема 5.	Семінарське заняття за темою. Практичне завдання "Аналіз кадрової політики органів влади в Україні".
Тема 6.	Практичне завдання: "Аналіз технологій електронного врядування в Україні та інших країн світу " (рейтинговий метод). Практичне завдання (кейс): "Обґрунтування застосування інноваційних технологій в діяльності органів публічної влади в Україні".

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною наведено в табл. 3.

Таблиця 3

Перелік самостійної роботи

Назва теми	Зміст
Тема 1.	Вивчення лекційного матеріалу. Написання есе на тему: "Особливості взаємодії органів державної влади та місцевого самоврядування в Україні в умовах цифровізації". Підготовка до семінарського заняття.
Тема 2.	Підготовка презентації за темою: "Порівняння моделей публічного адміністрування різних країн світу".
Тема 3.	Написання есе на тему: "Моделі децентралізації та реформування публічного управління в Україні та деяких європейських країн". Підготовка до колоквиуму.
Тема 4.	Підготовка презентації на основі результатів виконаного аудиторного завдання: "Розрахунок економічних та соціальних показників результативності публічного управління та адміністрування для прийняття обґрунтованих рішень щодо підвищення його дієвості".
Тема 5.	Підготовка до семінарського заняття.
Тема 6.	Написання есе на тему: "Проблеми комунікативної діяльності в системі публічного управління та адміністрування в умовах цифровізації". Підготовка до колоквиуму.

Кількість годин лекційних, практичних (семінарських) занять та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для набуття визначених результатів навчання, активізації освітнього процесу передбачено застосування таких методів навчання, як:

проблемні лекції (тема 1, тема 6) – для постановки перед аудиторією проблемних запитань в рамках теми, а також для спонукання участі студентів у розв'язанні проблем лекції, їх участі у відповідях на запитання, елементи дискусії;

робота в малих групах (теми 2 – 3; тема 5) – для структуризації лекційних або практичних занять за формою і змістом, а також для участі кожного студента в роботі за темою заняття (студентам пропонується об'єднуватися у групи по 5 – 6 осіб та презентувати наприкінці заняття своє бачення та сприйняття матеріалу), що забезпечує формування особистісних якостей, а також комунікативних навичок та навичок командної роботи;

метод прийняття рішень (тема 3, тема 6) – метод аналізу ієрархій (метод Т. Сааті) – для опанування процесу прийняття складних рішень, а також обрання найкращого варіанту (альтернативи), який найбільше узгоджується із самою сутністю проблеми та вимогами до її вирішення;

рейтинговий метод (тема 6) – для формування здатності надавати рекомендації органам публічної влади під час здійснення державного регулювання інвестиційних процесів в країні (опанування процесу прийняття обґрунтованих рішень щодо розвитку територій на основі рейтингу їх інвестиційної привабливості);

ігрові методи, наприклад, метод світового кафе (тема 4) – для поглибленого вивчення проблеми під час роботи над стратегічними завданнями в прийнятті рішень, що дозволить студентам навчитися взаємодіяти у групі для виявлення низки проблем, а також узагальнювати множинні варіанти їх вирішення) тощо.

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100 бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів:

– для дисциплін з формою семестрового контролю екзамен (іспит): максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє здобувачу вищої освіти скласти екзамен (іспит) – 35 балів.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти.

Семестровий контроль проводиться у формах семестрового екзамену (іспиту). Складання семестрового екзамену (іспиту) здійснюється під час екзаменаційної сесії.

Максимальна сума балів, яку може отримати здобувач вищої освіти під час

екзамену (іспиту) – 40 балів. Мінімальна сума, за якою екзамен (іспит) вважається складеним – 25 балів.

Підсумкова оцінка за навчальною дисципліною визначається:

– для дисциплін з формою семестрового контролю екзамен (іспит) – сумуванням балів за поточний та підсумковий контроль.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні контрольні заходи:

Поточний контроль: практичні та творчі завдання (10 балів), есе (10 балів), підготовка презентацій (10 балів), поточні контрольні роботи (10 балів), колоквіуми (20 балів).

Семестровий контроль: Екзамен (40 балів).

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

Приклад екзаменаційного білета та критерії оцінювання для навчальної дисципліни.

Приклад екзаменаційного білета

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Другий (магістерський) рівень вищої освіти

Спеціальність "Публічне управління та адміністрування"

Освітньо-професійна програма "Публічне адміністрування".

Навчальна дисципліна "Теорія та методологія публічного управління та адміністрування"

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

Завдання 1 (тестове: на кожне запитання або незакінчене твердження підібрати одну або декілька правильних відповідей) (25 балів)

1. Виберіть одну найбільш правильну відповідь:

- а) для державного управління об'єктом управління є громадяни;
- б) для державного управління об'єктом управління є суспільство;
- в) для державного управління об'єктом управління є форма державної діяльності, спрямована на здійснення завдань та функцій держави, що полягає у виконавчій та розпорядчій роботі органів управління.

2. Виберіть одну найбільш правильну відповідь:

- а) цілі та функції як держави, так і державного управління впливають з її конституції;
- б) цілі та функції як держави, так і державного управління впливають з волевиявлення державних осіб.

3. Виберіть одну найбільш правильну відповідь:

- а) з погляду управління державою "класична" школа сконцентрувала свої зусилля на вивченні організаційних структур, їх ієрархії, взаємодії інформаційних потоків, статусу службовців різних рівнів, нормативного врегулювання всіх аспектів діяльності органу управління.

б) з погляду управління державою "класична" школа сконцентрувала свої зусилля на вивченні прийомів регулювання відносин між працівниками не тільки економічного плану, а й

різні мотивації та потреби, що можуть бути задоволені частково або опосередковано фінансовими засобами.

4. Виберіть одну найбільш правильну відповідь:

а) соціально-політичні методи публічного адміністрування спрямовані на створення умов для підвищення трудової та політичної активності громадян, формування і задоволення їх потреб щодо підвищення соціального статусу в суспільстві;

б) соціально-політичні методи публічного адміністрування спираються на об'єктивні закони соціального розвитку та закони психології.

5. Загальні збори громадян – це:

а) форма вирішення територіальною громадою питань місцевого значення шляхом прямого волевиявлення;

б) пропозиція членів громади про обов'язки розгляду на відкритому засіданні ради будь-якого питання, віднесеного до відання місцевого самоврядування;

в) заслуховування не рідше одного разу на рік громадою звітів делегатів ради і посадових осіб місцевого самоврядування;

г) збори всіх або частини жителів територіальної громади за місцем проживання для вирішення питань місцевого значення;

д) вибори депутатів відповідної місцевої ради.

6. Третій рівень системи суб'єктів місцевого самоврядування:

а) органи самоорганізації населення;

б) органи місцевого самоврядування;

в) територіальні громади;

г) сільські, селищні, міські, районні у містах ради;

д) виконавчі органи сільських, селищних, міських рад.

7. Місцеві ініціативи – це:

а) форма вирішення територіальною громадою питань місцевого значення шляхом прямого волевиявлення;

б) пропозиція членів громади про обов'язковий розгляд на відкритому засіданні ради будь-якого питання, віднесеного до відання місцевого самоврядування;

в) заслуховування не рідше одного разу на рік громадою звітів делегатів ради і посадових осіб місцевого самоврядування;

г) збори всіх або частини жителів територіальної громади за місцем проживання для вирішення питань місцевого значення;

д) вибори депутатів відповідної місцевої ради.

8. Не є суб'єктами конституційних правовідносин наступні:

а) Народ України;

б) громадяни України та іноземці;

в) українська держава;

г) іноземні держави;

д) народні депутати та посадові особи;

е) політичні партії та громадські організації.

9. Характерні особливості механізму публічного адміністрування:

а) ієрархічність;

б) цілісність;

в) гнучкість;

г) унікальність складу;

д) забезпечення прямого діалогу;

е) економічна багатоманітність.

10. Ознаками держави є:

- а) суверенітет;
- б) чітко означена територія;
- в) багатопартійність;
- г) існування податків і зборів;
- д) наявність публічної влади;
- е) відсутність влади;
- ж) економічна багатоманітність.

11. Форма держави містить у собі:

- а) громадські об'єднання;
- б) форму правління;
- в) форму державного устрою;
- г) політичний режим.

12. До ознак місцевого самоврядування входять наступні:

- а) правова оформленість, наявність самостійної правової основи діяльності;
- б) специфічна форма публічної влади;
- в) особливий об'єкт управління;
- г) наявність власних ресурсів;
- д) суб'єкт – територіальна громада;
- е) наявність кваліфікованих кадрів;
- ж) демократично обраний вищий орган правління;
- з) економічна багатоманітність.

13. Функціями місцевого самоврядування за формами діяльності є:

- а) прерогативна;
- б) установча;
- в) контрольна;
- г) релігійна;
- д) правоохоронна;
- е) правотворча;
- ж) нормативна.

14. Відповідно до Конституції України, державна влада поділяється на:

- а) військову;
- б) законодавчу;
- в) релігійну;
- г) демократичну;
- д) виконавчу;
- е) судову.

15. Функції місцевого самоврядування за сферами діяльності:

- а) правоохоронна;
- б) бюджетно-фінансова;
- в) соціального захисту населення;
- г) інформаційна;
- д) установча.

16. Форми безпосередньої демократії:

- а) органи самоорганізації населення;

- б) загальні збори громадян;
- в) місцевий референдум;
- г) місцеві голови;
- д) місцеві ініціативи;
- е) представницькі органи місцевого самоврядування.

17. Другий рівень системи суб'єктів місцевого самоврядування:

- а) органи самоорганізації населення;
- б) органи місцевого самоврядування;
- в) територіальні громади;
- г) сільські, селищні, міські, районні у містах ради;
- д) виконавчі органи сільських, селищних, міських рад.

18. Які з нижченаведених стверджень є найбільш відповідними для характеристики ознак форми державного устрою унітарної держави?

- а) єдина територія;
- б) територія складається з територій державних утворень;
- в) єдина конституція;
- г) державні утворення можуть мати власні конституції, положення яких не суперечать конституції держави;
- д) єдина система вищих органів державної влади;
- е) державні утворення мають свої системи органів законодавчої, виконавчої та судової влади;
- ж) єдина система права і судова система;
- з) єдиний державний бюджет.

19. Як зобов'язані діяти органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи?

- а) на підставі, в межах повноважень та у спосіб, передбачені Конституцією та законами України;
- б) на повазі до основоположних прав і свобод людини та неухильного дотримання законності;
- в) на підставах, у межах повноважень та у спосіб, що не заборонені Конституцією та законами України;
- г) на принципах верховенства права.

20. Хто має конституційне право на користування рівним правом доступу до державної служби?

- а) кожен;
- б) людина та громадянин;
- в) громадянин;
- г) громадянин України, що останні п'ять років мешкає на території України.

21. Доповніть твердження: "Адміністративний аспект державного управління полягає у _____ та _____ діяльності держави, що реалізується виконавчою владою, а також у практичній організації виконання законів, інших нормативних актів, юридичних приписів" наведеними нижче словами:

- а) законотворчій;
- б) виконавчій;
- в) розпорядчій;
- г) контролюючій.

22. Доповніть твердження: "Побудова організаційної структури державного управління,

розміщення і взаємодія її елементів, вертикальні та горизонтальні зв'язки, форма зв'язків формуються під впливом як _____, так і _____ факторів" наведеними нижче словами:

- а) дієвих;
- б) горизонтальних;
- в) зовнішніх;
- г) вертикальних;
- д) внутрішніх;
- е) мережених.

23. Доповніть твердження: "Метод публічного адміністрування – це конкретний спосіб практичного втілення суб'єктами адміністрування власних _____ або _____ у межах наданої, законодавчо закріпленої _____" наведеними нижче словами:

- а) засад;
- б) компетенції;
- в) повноважень;
- г) зобов'язань;
- д) функцій;
- е) методів.

24. Доповніть твердження: "Державні комітети (державні служби) – це _____ органи _____" наведеними нижче словами / словосполученнями:

- а) центральні;
- б) місцеві;
- в) територіальні;
- г) інституту Президента;
- д) виконавчої влади;
- е) законодавчої влади;
- ж) судової влади.

25. Доповніть твердження: "Управління – це _____ вплив, необхідний для узгодженої _____ діяльності людей" наведеними нижче словами:

- а) дієвий;
- б) цілеспрямований;
- в) прямий;
- г) загальної;
- д) спільної;
- е) операційної;
- ж) організаційної.

Завдання 2 (стереотипне) (6 балів)

Дайте порівняльну характеристику моделей децентралізації та реформування публічного управління в Україні та деяких європейських країн: Італії, Німеччини, Франції, Польщі, Угорщині, заповнивши таблицю.

Таблиця

Порівняльна характеристика моделей децентралізації та реформування публічного управління в Україні та деяких європейських країн

Країна	Особливості	Коментарі
Італія		

Німеччина		
Франція		
Польща		
Угорщина		

Завдання 3 (евристичне) (9 балів)

При проведенні щорічного оцінювання виконання державними службовцями індивідуальних завдань виникла необхідність визначення критеріїв ефективності їх діяльності.

Обґрунтуйте, на підставі яких критеріїв визначається ефективність діяльності державного службовця?

Укажіть, якими принципами повинен керуватися державний службовець при визначенні своїх результатів.

Затверджено на засіданні кафедри державного управління, публічного адміністрування та економічної політики.

Екзаменатор, к.е.н., доцент

Ганна ШУМСЬКА

Завідувач кафедри державного управління,
публічного адміністрування
та економічної політики, д.е.н., професор

Наталія ГАВКАЛОВА

Критерії оцінювання

Підсумкові бали за екзамен складаються із суми балів за виконання всіх завдань, що округлені до цілого числа за правилами математики.

Алгоритм вирішення кожного завдання включає окремі етапи, які відрізняються за складністю, трудомісткістю та значенням для розв'язання завдання. Тому окремі завдання та етапи їх розв'язання оцінюються відокремлено один від одного таким чином:

Завдання 1 (тестове) (25 балів)

Максимальна кількість балів за правильно вирішені тестові завдання – 25 балів (1 бал за кожен вірну відповідь).

Завдання 2 (стереотипне) (6 балів)

Максимальна кількість балів за виконання стереотипного завдання – 6 балів:

за наявність пояснень щодо представлення результатів виконаного завдання (2 бали);

за наявність власних думок, виявлення особистісної позиції (2 бали);

за логічну послідовність, аргументованість і ґрунтовність висновку (2 бали).

Завдання 3 (евристичне) (9 балів)

Максимальна кількість балів за виконання евристичного завдання – 9 балів:

за наявність пояснень щодо представлення результатів виконаного завдання (2 бали);

за обґрунтування алгоритму виконаного завдання та охайність представлення результатів (3 бали);

за наявність власних думок, виявлення особистісної позиції (2 бали);

за логічну послідовність, аргументованість і ґрунтовність висновку (2 бали).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Вороніна Ю. Є. Теорія та практика публічного управління та адміністрування [Текст] : навчальний посібник / Ю. Є. Вороніна. – Мелітополь : ТОВ «Колор Принт», 2020. – 204 с. – Режим доступу : <http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/9019/>

2. Вступ до публічного адміністрування : навч. посібн. / за заг. ред. докт. екон. наук, професора Гавкалової Н. Л. – Харків : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 382 с. – Режим доступу : <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/14611>

Додаткова

3. Гавкалова Н. Л. Визначення ролі комунікацій в публічному управлінні / Н. Л. Гавкалова, Джаїн Прадіп Кумар // Public Administration and Management: modern scientific discussions: Collective monograph. – Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2020. – Р. 113-132. – Режим доступу : <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/25570>

4. Гавкалова Н. Л. Оцінювання рівня розвитку електронної демократії в Україні за допомогою кластерного аналізу / Н. Л. Гавкалова, Н. В. Ющенко // Наукові перспективи. – 2022. – Вип. 1 (19). – Режим доступу : <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/27325>

5. Економічна теорія, державна політика і публічне управління [Текст] / М. І. Зверяков, А. В. Грималюк // Економіка України. – 2019. – №11-12. – С. 3-33.

6. Публічне управління та адміністрування : навчальний посібник / А.О. Дегтяр, О.А. Дегтяр, Х.І. Калашнікова, М.К. Гнатенко. – Харків : НАУ «ХАІ», 2021. – 128 с.

7. Публічне управління та адміністрування у забезпеченні регіонального розвитку населення [Електронний ресурс] : монографія / за заг. ред. Н. Л. Гавкалової. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – 375 с.

8. Шумська Г. М. Розвиток публічного адміністрування для забезпечення ефективного територіального управління в Україні на засадах цифровізації / Г. М. Шумська // Цифрове суспільство: управління, фінанси та соціум : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Дніпро, 28 квітня 2023 р. : тези допов. – Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2023. – С. 103 – 105. – Режим доступу : <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/29537>

Інформаційні ресурси

9. Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://www.portal.rada.gov.ua>

10. Офіційний сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>

11. Посилання на сайт ПНС ХНЕУ ім. С. Кузнеця. – Режим доступу :
<https://pns.hneu.edu.ua/>